

Dr. Veera Mandavkar: Bauddhik Sampada: Mahiti Ani Gundosh

ISBN 976-81-403579-4-0

A person in a dark suit and tie is shown from the chest up, with their hands held out. In the center of their hands, several glowing blue and white gears are visible, appearing to be part of a complex mechanical or digital system. The background is dark blue with some light blue curved lines on the sides.

**World Conference On
Startup In India And
Education With Placement
In Abroad**

April 29, 2022

Abasaheb Parvekar College, Yavatmal

CONFERENCE PROCEEDING

VOLUME - I

World Conference On
Startup In India And
Education With Placement
In Abroad

April 29, 2022

Abasaheb Parvekar College, Yavatmal

CONFERENCE PROCEEDING
VOLUME - I

ISBN 976-81-403579-4-0

14. **Re-engineering Academic Library for Better Electronic Service through Consortia**
Dr. (Ms.) Vaishali P. Gudhade | Sudhir B. Sangole 41
15. **Atma Nirbhar Bharat: Opportunities and Challenges**
Santosh Bhaskarrao Gore 46
16. **Innovative Practices of the College Library**
Mr. P. S. Sirsat | Dr. K. O. Mandgaonkar 52
17. **Ambedkarism Reflected in Bama's Autobiography Karukku**
Prof. Surendra Bhimrao Raut 55
18. **Bibliotherapeutic Approach and Adolescents Today**
Mrs. Suvarna S. Parab | Dr. K. O. Mandgaonkar 58
19. **Women Health and Nutrition During Lactation Period**
Prof. Dr. Punam Y. Choudhary 61
२०. **राष्ट्रीय शिक्षा नीति और भारतीय समाज**
प्रा. डॉ. सुरेखा प्रे. मंत्री ६४
२१. **हिंदी साहित्य : हिंदी कहानियों में दलित चेतना**
प्रा. डॉ. सुरेखा प्रे. मंत्री । स्वाती सरकटे ६८
- ✓ २२. **जागतिक व्यापार संघटना आणि भारताची परिस्थिती**
प्रा. डॉ. माधुरी पं. राखुंडे ७०
२३. **स्टार्टअपमधील आव्हाने आणि संधी**
प्रा. डॉ. रुपेश एम. कुन्हेकर ७५
२४. **बौद्धिक संपदा : माहिती आणि गुणदोष (Intellectual Property : Information and Pros and Cons)**
प्रा. डॉ. सौ. वीरा पवन मांडवकर ८०
२५. **पंडीत नेहरू आणि लोकशाही**
प्रा. डॉ. किरण आईनेनवार ८४
२६. **एक अपत्य असणाऱ्या कुटुंबातील पालक-बालक संबंधावर होणारा परिणाम व उपाययोजना**
प्रा. कु. रुपाली सुभाषराव कणसे ८६

बौद्धिक संपदा : माहिती आणि गुणदोष Intellectual Property : Information and Pros and Cons

प्रा. डॉ. सौ. वीरा पवन मांडवकर
संचालक - डॉ. भाऊ मांडवकर रिसर्च सेंटर
इंदिरा महाविद्यालय, कळंब, जि. यवतमाळ
मो. ९४०३०९४८८५
ई-मेल : veeranmandavkar18@gmail.com

- गोषवतारा -

बुद्धिमतेला मालमतेच्या दृष्टीने पाहणे आणि तिचे मालमतेसारखे रक्षण करणे या कल्पना संगणक युगाची देण आहेत. या मालमतेला आपल्या अपरोक्ष कोणीही वापरू शकणार नाही, याची तरतूद बौद्धिक संपदा अधिकारात केली जाते. कॉपीराईट, पेटंट हे शब्द आता बौद्धिक संपदेच्या क्षेत्रात महत्वाचे मानले जातात. आजच्या संगणक युगात कोणालाही बौद्धिक संपदा अधिकारांची जाणीव असणे आवश्यक आहे. त्याची व्याप्ती समजून घेतली तर त्याची गरज आपल्या लक्षात येईल. मात्र अजूनही या अधिकारांबाबत सर्वसामान्यांना पूर्णतः माहिती नाही. तसेच या अधिकाराचे अनेक फायदे आहेत तसेच यात काही दोषही आहेत. पण आपल्याला निसर्गतः मिळालेल्या किंवा आपण अभ्यासाने मिळवलेल्या बुद्धिमतेचे महत्त्व या अधिकारातून अधोरेखित होते, यात शंका नाही.

- Abstract -

The idea of looking at intelligence as an asset and protecting it as an asset is a gift of the computer age. The intellectual property rights provide that this property may not be used by anyone indirectly. The words copyright and patent are now considered important in the realm of intellectual property. In today's computer age, anyone needs to be aware of intellectual property rights. If we understand its scope, we will realize its need. However, the general public is still not fully aware of these rights. This right has many advantages as well as disadvantages. But the importance of the intelligence that we have acquired by nature or acquired through study is undoubtedly underscored by this right.

- वीजशब्द -

बुद्धिमत्ता, संपदा, अधिकार, ज्ञान, प्रगती, उद्योग, कॉपीराईट, पेटंट, ब्रॅण्ड, ट्रेडमार्क, कला, कौशल्य

प्रस्तावना

बुद्धीचे महत्त्व अनादिकाळापासून कोणीही नाकारू शकत नाही. बुद्धी ही संपत्तीपेक्षाही मौल्यवान आहे, असे म्हटले तर ती अतिशयोक्ती होणार नाही. संपत्ती जपून ठेवणे गरजेचे आहे, ती कोणीही चोरून नेऊ शकतो. पण बुद्धी कोणीही चोरून नेऊ शकत नाही, असा आजपर्यंत आपला गैरसमज होता. संगणकयुगात बुद्धी ही संपत्तीपेक्षाही मौल्यवान तर झालीच आहे, पण ती चोरून नेण्याच्या शक्यताही निर्माण झाल्या आहेत. ही चोरी वाचवायची असेल तर आपल्याला काही गोष्टींचे ज्ञान असणे आवश्यक आहे. या लेखात बौद्धिक संपदा म्हणजे नक्की काय?, त्यामध्ये कोणकोणत्या गोष्टी येतात? हे समजून घेण्याचा प्रयत्न केला गेला आहे.

विवेकनिष्ठ विचारांपेक्षा भावनाप्रधानतेला अधिक महत्त्व देणाऱ्या या देशाला आपल्या बुद्धिमतेची केलेली गुंतवणूक हीसुद्धा एक मालमत्ता असू शकते ही कल्पनाच नवीन आहे. त्यामुळेच बौद्धिक संपदा किंवा 'इंटेलिक्च्युअल प्रॉपर्टी'च्या संरक्षणाबाबत आपण नेहमीच अनभिज्ञ आणि म्हणूनच कदाचित फार बेफिकीर राहिलो आहोत. आपण लावलेले शोध, केलेले लिखाण, उत्पादनाची ओळख म्हणून वापरत असलेले एखादे चिन्ह, आपले पारंपरिक ज्ञान, हजारो वर्षांपासून प्रचलित असलेली एखादी हस्तकला ही आपली बौद्धिक संपदा आहे. तिच्यावर आपला हक्क आहे, दुसऱ्या कुणाला आपल्या अपरोक्ष ती वापरू न देणे हा आपला अधिकार आहे, याबाबत आपण बरेचदा अजाण असतो.

बौद्धिक संपदा म्हणजे काय?

मानवाचा बुद्धिगुणांक इतर प्राण्यांच्या दृष्टीने श्रेष्ठ मानला जातो. त्यामुळेच आज मानवाने बुद्धीच्या जोरावर यषाची शिखरे पादाक्रांत केली आहेत. पार चंद्रापर्यंत जाऊन